

Telefon št. 45-85

VOJNI INVALID

GLASILO UDR. VOJNIH INVALIDOV KRALJEVINE JUGOSLAVIJE
OBLASTNEGA ODBORA V LJUBLJANI

List izhaja vsakega 25. v mesecu. Posamezna številka 1 Din. — Naročnina mesečno 1 Din. — Rokopisi se ne vračajo. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo — Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Št. Peterska vojašnica. Telefon št. 45-85.

»Nevarna določila invalidske uredbe«

»Trgovski list«, časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo, ki izhaja v Ljubljani, je v svoji številki 9, od 20. januarja 1939, prinesel članek o novi invalidski uredbi pod gornjim naslovom. Že v zadnji, 8. številki od 18. januarja 1939 je omenil to novo invalidsko uredbi, češ, da nekatere določbe pomenijo tako težko obremenitev gospodarskih podjetij, da se je resno bati, da nekatere podjetja teh obremenitev ne bodo mogla prenesti. Zdaj piše že o nevarnih določilih te invalidske uredbe.

Cloveku, ki čita tak članek in tarnanje, in ki ne pozna rentabilnosti gospodarskega podjetja, se mora zdeti, da vsa jugoslovanska gospodarska podjetja, trgovina, obrt, denarništvo, industrija itd., visijo na tanki nitki pred konkurzi in polomi in da so določbe nove invalidske uredbe res tako strašne in težke, da bo radi tega nastal polom mnogih gospodarskih podjetij. Ta določila se namreč tičejo zaposlitev vojnih invalidov 10% skupnega števila zaposlenega osebja (§ 34), podelitev koncesij hotelov, restavracij, krčem, bioskopov itd., ki jih oddajajo po veliki večini državna in samoupravna telesa. Torej tega jugoslovanska podjetja ne bodo mogla prenesti.

Tudi določbe § 14 uredbe, da morajo lastniki zdravilišč, toplice itd., sprejemati brezplačno v glavni sezoni na zdravljenje do 5%, a pred in po glavni sezoni do 10% vojnih invalidov od skupnega števila postelj, tudi to je težka obremenitev za industrijo, kakor pravi »Trgovski list«, akoravno so po ogromni večini zdravilišča in kopalnišča last državnih in samoupravnih teles. Posebno nevarna pa je določba § 27 uredbe, da se lahko daje iz Narodnega inv. fonda invalidov pomoč za ustanovitev samostojnega obrta ali za izboljšanje njihovega pridobitnega položaja ter da imajo invalidi-trgovci in rokodelci pravico izvrševati svojo obrt po vsej državi, ne glede na omejitve.

Sicer »Trgovski list« v začetku svojega članka povdarja, »da smo tudi mi (poslovni ljudje namreč) zadovoljni, da so invalidi vendar enkrat prišli do svojih pravic in dobili svojo uredbi.« Zato so baje večkrat naglasili potrebo, da se uredi položaj invalidov. »Mnenja pa smo«, pristavlja »Trgovski list«, »da je to zadeva, ki se tiče vse države in da mora tudi zato vsa država prispevati za kritje izdatkov, ki nastajajo z novo uredbo, ne sme se pa to breme prevaliti na eno skupino prebivalstva. To je napačno tudi zato«, trdi »Trgovski list«, »ker je prav verjetno, da samo ena skupina teh bremen ne zmore in bi zato praktično vsa uredba visela v zraku.«

To je za lase privlečena ugotovitev tega članka. Res je, vprašanje žrtev vojne se tiče vse države in država je z novo uredbo prispevala za kritje izdatkov uredbe. Ni prav nič »prevalila« tega »bremena« na eno skupino prebivalstva. Ako je glede »služb in dela«, koncesij in zdravljenja obremenila podjetja, je pač to razumljivo, ker kdo pa lahko da delo, kdo lahko da zdravljenje itd. kakor podjetja? In ta trohica »žrtev« ni, kakor smo že rekli, prav nič občutna, najmanj pa grozi polomu kakšnega podjetja. Razumljivo in celo moralno pravične so te skromne odredbe, kar bo priznal vsak objektivni opazovalec, če

pregleda, da so baš podjetja v dneh vojne in grozot beležila v svojih knjigah lepe dohodke — dobičke, dočim so v klavnico poslani državljani umirali in izgubljali še to, kar so imeli.

Čudimo se, da je znani pisec tega članka mogel sploh nekaj takega napisati. Kajti tista »bremena«, ki jih vsebujejo §§ 14, 27, 34 uredbe, in ki jih članek celo navaja dobesedno, so take oblike, da se privatnih podjetij tičejo zelo malo — namreč samo glede službe. Ostale pa grede na rovaš podjetij, ki so last države ali samouprave. In zdaj po 20 letih je vojnih invalidov že tako malo, da pač ne bodo s svojo »delovno močjo« obremenili industrijo in izkoristili 10%; kvečjemu mogoče komaj do 1%. In služba vratarja, nadzornika, čuvarja, pisarja, sluga itd., ako kak vojni invalid za tako službo zaprosi, ne bo to nobena obremenitev in se taka služba lahko brez vsake škode vojnemu invalidu podeli. In malo jih bo, ki bodo iskali takih služb, ker je 80% vseh vojnih invalidov kmetov (mali kmetje, kočarji, viničarji, lesni delavci, poljedelski delavci). Malih obrtnikov in intelektualcev je pa komaj vsega kakih 5%, ki so pa po večini že itak v službah.

In če zmorejo to in še več gospodarska podjetja drugih držav, ki res skrbijo za žrtev vojne, ker se tudi zavedajo, da brez teh žrtev tudi njih ne bi bilo, potem se pa tudi ne smejo gospodarska podjetja Jugoslavije temu upirati in protestirati. Najmanj pa zdaj, ko so molčali vsa dolga leta. Kje so bila ta jugoslovanska gospodarska podjetja, ko so davkoplačevalci Jugoslavije plačevali takozvani »invalidski davek«? Zakaj se takrat poslovni krogi Jugoslavije in še posebej Slovenije niso nič zanimali, kaj se je delalo z vplačanami davščinami, namenjenimi za vojne žrtev? Saj je že sam »invalidski davek« do 1929. leta dal 850 milijonov dinarjev, a za osebno vojno odškodnino je država prejela nad 6 milijard 800 milijonov dinarjev, kakor to govore zaključni državni računi in budžetni. Ti računi tudi kažejo, da je bilo za vojne žrtev še neporabljenih nad 3 milijarde 800 milijonov dinarjev.

Kam je šel ta denar?

To in o tem bi naj rajši govorili gospodarski krogi, prekontrolirali vse to in ugotovili, kako in zakaj se je denar porabil?

Mi vemo, kam je šel ta denar. Porabljen je bil za narodno gospodarstvo. Baš gospodarski krogi: trgovina, industrija, obrt itd., so imeli posredno od tega dobiček. Gradile so se železnice, ceste in podpiralo gospodarstvo sploh in se tako izboljševalo blagostanje baš takozvanih pridobitnih krogov. Zakaj z gradbo železnice, cest itd. se je zaposlila industrija, obrt in trgovina in je njihov dobiček raste — vsem je bilo dobro, samo mi, žrtev vojne, smo ostali hlapci in občinski reveži. Mi smo morali tako še drugič za državo žrtvovati samega sebe. Prvič z življenjem, zdravjem, premoženjem in krvjo, potem pa vsi bolni, obubožani, pohabljeni životariti brez priznanja in brez podpor, ker so bila sredstva, sicer nam določena, porabljena pa za blagostanje gospodarstva.

»Trgovski list« je vpliven predstavnik finančno najmočnejše grupe jugoslovenskih državljanov. Mogel bi učinkovito voditi nadzorstvo in kampanjo o porabi sredstev, ki so bila namenjena za vojne žrtev. Ali molčal je ves ta čas. Zdaj, ko bi trebalo samo trohico pokazati svojo socialno stran in tudi državnobrambno stališče in vzeti na svoje rame drobtinico »bremena«, ki v resnici

niso, če se jih stvarno, objektivno pregleda, najmanj občutna in opažena, zdaj oznanja ta list, časopis za trgovino, obrt in denarništvo, da preti mnogim gospodarskim podjetjem, če se bodo ti paragrafi uredbe izvrševali, propast, oziroma težko obremenitev.

Brez vsake podlage pa je trditev, da bodo s tem zdravilišča, kopalnišča, toplice itd. obremenjena, če bodo morala sprejemati v glavni sezoni do 5%, pred in po glavni sezoni pa do 10% na zdravljenje in oddih vojne invalide. Prvič so to državna in banovinska podjetja, ali pa privatna od države ali banovine subvencionirana, drugič pa sta to določevala tudi invalidski zakon 1925 in 1929. Državna in samoupravna telesa pa pač ne bodo nasprotovala tem določilom, da se pa za to zanima celo »Trgovski list«, ki je časopis privatnih podjetij, ne razumemo, če se vojnim žrtvam, vsaj po 20 letih, dajo kakšne majhne ugodnosti. Če je moral bojevnik, ki je zdaj vojni invalid, na bojišču, v smrt, tedaj ima pač moralno in dejansko pravico, da se za dobljene rane in boleznih zdravi na račun države in samouprave in to on in njegovi, ker ni bil tako srečen, da bi v dneh krvi in smrti bil v zaledju ter trgova in si pri gospodaril premoženje, in bi lahko zdaj obiskoval zdravilišča, toplice itd. po mili volji, kakor je to bilo mogoče članom gospodarskih krogov.

Isto je, kar se tiče trgovcev-invalidov in rokodelcev, da se jih podpre pri izvrševanju samostojne obrti. Če imajo namreč za to kvalifikacijo, oziroma pravico, tako določa uredba točno. Če smejo zdravi prebivalci Jugoslavije, ki so trgovci in obrtniki, ustanavljati svoje trgovine in obrti in smejo konkurirati, zakaj bi tega ne smel pohabljen državljani, ki je postal pohabljen in obubožan baš radi službe državi v dneh vojne in smrti? In če se takemu priskoči na pomoč z majhnim privilegijem, ali bo s tem res obrt uničena ali ovirana?

Kar pa se tiče raznih koncesij, pa tole: Oba dosedanja invalidska zakona sta te privilegije dajala prvenstveno vojnim invalidom. Naj omenimo za primer samo koncesije za bioskope. Kar se tiče Slovenije, so veliki župani in bani do leta 1932. to tudi upoštevali in dajali koncesije le sporazumno z Udruženjem vojnih invalidov. Tako je Udruženje z lastniki bioskopov imelo dogovore, da se Udruženju izplačujejo določeni odstotki. In povdariti moramo, da so bili pogoji Udruženja glede teh odstotkov skromni — preskromni. Kinopodjetniki pa so vnočevali lepe čiste dobičke, ki so presejali milijone.

Invalidski zakon ni vseboval sankcij za kršitev teh določb, kajpada so odločujoči na proteste Udruženja samo pomivalno zmajevali z rameni, češ: »Ni zakonske osnove.« Zdaj ko uredba določa tudi sankcije za kršitev teh določb, zdaj se je oglasil »Trgovski list«, časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo, češ, to bo težka obremenitev gospodarskih krogov. Kaj tisto, če lahko zdrav podjetnik iz ljudstva, ki ljubi kino, črpa bogate dobičke? Vojni invalid jih ne sme, on, če to naredi, če ima celo prednost, on bo škodoval gospodarstvu. Vojni invalid naj grize suh kruh, če pa tega ni, nič zato, je pa sam krompir tudi dober.

K temu pripominjamo, da so za vse zakupe in koncesije potrebne tudi zato primerne kvalifikacije prosilčeve, pa naj bo to zdrav človek-prosilček, ali pa vojni invalid. Ali »Trgovski list«, časopis za industrijo, tega ne omenja, on samo na splošno pove, da so v invalidski uredbi

nevarna določila za gospodarske kroge. Ne razumemo, zakaj bi ne smel pohabljen državljani, vojni invalid, vključ pohabljenosti, ako je za to sposoben in kvalificiran, »obremenjevati« gospodarstvo, če to sme zdrav državljani?

V kolikor veljajo določbe uredbe tudi za rodbine padlih, umrlih in pogrešanih bojevnikov, je to socialno pravično, a v prvi vrsti nujno potrebno. Če bi živel mož, oče, sin, bi tudi žena-vdova, sin, hči, mati, oče mogli lepše živeti in ne kakor dosedaj, da so bili starši in vdove, posebno pa še vojne sirote prepušteni samim sebi in mnogi postali celo — občinski ubogi, proseči od hiše do hiše za žličico tople juhe. Če sin ali hči zahtevata prvenstvo za sprejem v tako ali tako službo in če imata za to predpisane kvalifikacije, zakaj bi prvenstveno res ona ne bila uslišana, in v čem bi bilo to »obremenjevanje gospodarskih krogov«. Če se lahko nastavlja in sprejema v delo prosilec, zdrav, na intervencijo in po protekciji delovodje, inšpektorja itd., iz takega ali drugačnega prijateljstva, zakaj bi bila potem »protekcija«, ki jo daje invalidska uredba sinovom in hčeram padlih, umrlih in pogrešanih bojevnikov, v obremenitev gospodarskih podjetij?

To bi želeli, da nam »Trgovski list«, časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo, obrazloži in odgovori!

Že lani v septembru je centrala industrijskih korporacij v Beogradu razposlala tajno okrožnico svojim članom in jih opozorila na »nevarnosti« nekaterih paragrafov invalidske uredbe za jugoslovanski industrijski kapital. Naj tajništvo člani dovolijo, da zoper tiste paragrafe protestira. Podpisal je okrožnico tajnik, gospod dr. Gregorič. Ne vemo, kje je bil ta gospod Gregorič tista štiri leta, ko so žvižgale krogle, razsajale granate in šrapneli. Kje je bila takrat njegova glava — ne vemo. Značilno pa je, kaj je hotel reči s tisto okrožnico, tajno razposlano. Seveda, na to okrožnico je centrala dobila proteste in jih predala ministrstvu trgovine z zahtevo, da se odredbe »Služba in delo« iz načrta invalidske uredbe črtajo. Motivacija te zahteve je bila, češ, da so te odredbe težka obremenitev za našo industrijo, kakor zdaj piše tudi »Trgovski list«.

Ako si, tako mimogrede povedano, to »našo« industrijo pobliže ogledamo, vidimo, da je po veliki večini pri nji udeležen tuji kapital. In mastne dividende grede iz države. To, kajpada ne škoduje narodnemu gospodarstvu in ne grozi gospodarskim krogom. Le če kaj zahtevajo vojni invalidi, je to nevarnost za gospodarske kroge in baje, kakor trdi »Trgovski list«, nekatere podjetja tega niti prenesti ne bodo mogla.

Zapisali smo to, da bodo naši čitatelji in člani vedeli, kako še vedno butajo valovi vojnih zabašantov ob novo invalidsko uredbi. Mi, člani Udruženja pa stojimo vključ vsemu trdno na straži in naj nikdo od nas ne pozabi, kje je njegovo mesto in kakšna je njegova dolžnost kot člana organizacije, ki štiti in se bori za pravice vojnih žrtev. -g-

**Vsaka vojna žrtev
naj bo naročnik
»Vojnega invalida«!**

Neprevedenim po zakonu iz leta 1929 preti začasna ustavitev

Precej imamo vojnih žrtev, ki še do nove invalidske uredbe niso bili prevedeni po invalidskem zakonu iz leta 1929 in sicer po večini v Prekmurju in Suhi Krajini, katerim Invalidsko sodišče v Zagrebu še ni izdalo rešenj.

Dotični so po prijavih po invalidskem zakonu iz leta 1929 dobili potrdila okrajnih sodišč, da ni zadržka, da se jim stara invalidnina podaljšuje naprej do prevedb. Tako so dobivali dotični vseskozi še staro invalidnino po invalidskem zakonu iz leta 1925 celih 10 let.

Po § 102 invalidskega zakona iz leta 1929 je namreč določeno, da se vsem osebam, katerim je bilo podaljšanje dovoljeno tudi izza 1. oktobra 1929, pa se do 1. januarja 1930 ne prevedejo na nove prejemke, nadaljuje izplačevanje še pozneje, ko se prevedejo se pa poračuna razlika med staro in novo invalidnino.

Dobili pa smo sedaj novo invalidsko uredbo, ki po odst. 4 § 133 ustavlja vse prejemke po inv. zakonu z dne 4. VII. 1929 z vsemi poznejšimi izpremembami in dopolnitvami. Nova uredba nič ne določa glede slučajev, ki še niso bili rešeni in jim sploh dotična invalidnina, ki bi jo morali dobiti po inv. zakonu iz leta 1929, še priznana ni. Ne določa tega, da bi se jim stara invalidnina plačevala naprej, dokler ne dobe rešenj tudi za nazaj, pač pa vso invalidnino po prejšnjih zakonih ustavlja. Seveda nova uredba ni smatrala tega za potrebno, ker določa, da morajo vsi že pred 1. IV. 1939 dobiti nove prevedbe in rešenja. To pa se je pokazalo za nemogoče, zlasti zaradi počasne likvidacije poprejšnjih invalidskih sodišč in ker nova okrožna sodišča še do sedaj niso mogla pričeti z reševanjem.

Na ta način se je pokazalo, da bi bilo treba po določbah nove uredbe vsem tistim, ki prejemale še stare prejemke (ne po invalidskem zakonu iz leta 1929), s 1. aprilom 1939 ustaviti in ne bi prejemale toliko časa nič, dokler ne bi dobili rešenj po novi uredbi. Takih primerov je v Sloveniji nad 500 in bi bili za nekaj časa zelo prizadeti, ker ne bi dobivali rednih mesečnih prejemkov.

Naš oblastni odbor je stavil predlog, da se ta zadeva takoj reši pri ministru, ki je sicer po politike in narodnega zdravja in ministru financ tako, da se izplačevanje stare invalidnine podaljša do rešitev po novi uredbi — seveda rešitev teh zadev pa pospeši.

Kako neki sodnik tolmači invalidsko uredbo

Po »Ratnem Invalidu« posnemamo sledečo notico:

Neki sodnik Okrožnega sodišča, ki je določen za reševanje invalidskih zadev v Vojvodini, je napačno tolmačil določbe nove uredbe in je mnogim našim tovarišem že odbil invalidnino. Odvzem je motiviral s tem, da so dotični naši tovariši postali invalidi v bivši avstro-ogrski vojski. Kako nelogično je tako stališče, pojmuje vsak naš nepismeni član. Od pristojne strani je vse storjeno, da se dotični sodnik nauči vsaj pravilno tolmačiti zakone, kajti ako jih tako tolmačijo sodniki, kateri so dolžni izdajati odločbe, kako naj jih pa tolmačijo oni, ki sploh nimajo pojma o zakonih.

**Bodite vsi trdni
in zvesti člani
Udruženja vojnih
invalidov!**

Veliko invalidsko zborovanje v Kranju

je sklical za nedeljo 12. februarja 1939 Krajevni odbor UVI Bled v prostorih Stara pošta v Kranju in ki so se ga udeležili zastopniki Krajevnih odborov UVI: Bled, Kranj, Radovljica, Tržič, Škofja Loka, Selca nad Škofjo Loko, Kamnik, Moravče, Jesenice in Ljubljana, nadalje zastopniki oblastnega odbora UVI in pa članstvo Krajevnega odbora v Kranju. Dvorana je bila nabito polna.

Sklicatelj tovariš Zdravko Rus, predsednik Kraj. odbora UVI Bled, otvoril zborovanje in povdari, da je bilo sklicano z namenom, da zavzamejo invalidi vse Gorenjske stališče do načrta novih pravil našega udruženja, ki jih je sprejel plenum proti volji zastopnikov oblastnega odbora v Ljubljani, ki je sam izdelal načrt novih pravil udruženja.

Za zapisnikarja imenuje tov. Mlekuža iz Ljubljane in naprosi predsednika oblastnega UVI tov. Štefeta, da poda poročilo o stanju pravil in invalidskega vprašanja sploh.

Predsednik oblastnega odbora tov. Matko Štefe pozdravi zborovanje v imenu oblastnega odbora, naglašja, da je iz velike udeležbe članstva razvideti, kako zelo se invalidi zanimajo za pravično in pravilno rešitev invalidskega vprašanja. V svojem nadaljnjem govoru je izvajal sledeče: Le strnjene vrste vojnih žrtev so izvojevale uspehe. Če bomo še nadalje korakali složno in v strnjene vrstah, nam nadaljni uspehi ne bodo izostali. S samo uredbo naše potrebe še niso rešene, pač pa bo to vprašanje rešeno šele tedaj, ko se bodo določila spremenila v dejstva. Naša dolžnost je, da dela invalidska organizacija s podvojeno silo na to, da se to čimprej zgodi. Organizacija je edino garancija, da se bodo določila uredbe tudi izvrševala. Doslej se to na žalost ni vršilo z dobro voljo. V bodoče moramo biti v lastni organizaciji ne samo dobri, marveč tudi odločni borci, kajti le s takim nastopom bomo dosegli izvajanje določil uredbe v korist vojnih žrtev.

Mi Slovenci gledamo na organizacijo povsem drugače kot naši bratje na jugu. Seveda je treba naglasiti, da so pri nas drugačne razmere nego tam doli. In prav te razlike v razmerah se morajo izravnati in zgladiti. Mi dobro razumemo, da so naši bratje v drugačnih prilikah, toda sedaj je čas, da se preneha z diferencami v stališčih in v gledanju na organizacijo.

Nova invalidska uredba predvideva obvezno enotno organizacijo za vse vojne žrtev in zahteva preureditev UVI v roku 6 mesecev, torej do 1. junija. Zaradi tega se je že oktobra sklenilo na plenarni seji, da se sestavi načrt novih pravil, ki bo poslan vsem organizacijam na vpogled s priporočilom, da vstavijo svoje pripombe. Središnji odbor tega ni izvršil. Oblastni odbor v Ljubljani je to predvideval, zato je sestavil svoj načrt pravil. Na plenarni seji g. o. smo zvedeli, da ima novi načrt pravil, ki ga je izdelal središnji odbor v projektu 41 oblastnih odborov in ureditev naše organizacije tako, kot je bilo objavljeno v prvi številki »Voj. invalida«. Iz tega projekta ste lahko razvideli, da je po tem projektu zastopano članstvo zelo nepravilno. Prav tako je zelo nepravilno predvidena razdelitev članarine. Taka načrta seveda nismo mogli odobravati, zato smo zahtevali pravično proporcionalno zastopstvo članstva in pa tudi pravično razdelitev članarine za vzdrževanje organizacije.

Nastaja vprašanje, zakaj je bil osnutek pravil tako sestavljen. Brez dvoma edino le iz vzroka, da bi obdržali nekateri gospodje svoje položaje. Pri razdelitvi članarine pa bi se upošteval najprej središnji odbor, nato oblastni, potem sreski odnosno krajevni, če bi slučajno še kaj ostalo. Taka ureditev našega udruženja pa je nemogoča. Vsaka stavba se namreč gradi od spodaj. Zaradi tega smo tudi skupno z zastopniki novosadskega oblastnega odbora zapustili sejo in poslali obrazložen protest na ministru za socialno politiko. Do danes zadeva še ni rešena. Zvedel sem le, da je ministru vrnilo oba načrta.

Da je današnje zborovanje sklicano, smatram za pravilno. Prav je, da organizacije prve inštanice štiti svoje interese.

Predsedujoči tov. Zdravko Rus se zahvali tov. Štefetu. Naglašja, da je potrebno, da sklepamo najprej o stališču, ki ga je oblastni odbor zavzel na zadnji plenarni seji, nato pa bi prešli na razgovor o projektu novih pravil. Po pojasnilih tov. predsednika oblastnega odbora prihaja do zaključka, da je nastal spor v prvi vrsti zaradi zastopstva, nato zaradi denarja. Prepričali smo se že neštokrat, da smo imeli v oblastnem odboru vedno vso zaščito.

Tov. Metlika iz Ljubljane je mišljenja, da bi bilo prav, če bi predsednik oblastnega odbora tov. Matko Štefe pojasnil razliko med osnutkom pravil oblastnega odbora v Ljubljani in onim, ki ga je izdelal središnji odbor v Beogradu.

Tov. Štefe pojasnjuje one točke, ki se bistveno razločujejo v obeh načrtih pravil. Naglasi, da je oblastni odbor stal na stališču, da naj bodo prvoinštančne organizacije v vseh krajih, kjer je sodišče, a središnji odbor, da naj bodo prvoinštančne organizacije samo tam, kjer so okrožna sodišča. Število Krajevnih odborov UVI v Sloveniji bi se na ta način znižalo od 50 na 5. Nadalje smo mi v svojem načrtu zahtevali proporcionalno zastopstvo po številu članstva, oni po odborih. Mi smo zahtevali drugoinštančne odbore na sedežih banovin, oni pa 41 oblastnih odborov. Mi predvidevamo enotno organizacijo s centralno upravo v Beogradu tako kot je doslej bilo, zahtevamo pa, da bo članstvo pravično in pravilno zastopano. Oni pa hočejo imeti v Beogradu vse v svojih rokah. Naše stališče je, naj bi bil v Beogradu samo izvrševalec sklepov širšega središnega odbora, v katerem bi bili zastopniki vseh banovinskih odborov. Glede določil za invalidski kongres se ločimo predvsem v zastopstvu. Oni predvidevajo zastopstva po oblastnih odborih ne glede na število članstva, mi pa zahtevamo proporcionalno zastopstvo. Tudi glede članarine se ločimo. Mi smo določili točno procentualno razdelitev na vse organe, oni pa predvidevajo samo središnji odbor, ki bi delil po svoji uvidevnosti in predvarnosti. Razlika je tudi v stališču glede nadzorstva. Mi smo postavili zahtevo po uvedbi posebnih neodvisnih nadzornih organov.

Tov. Mlekuž iz Ljubljane naglašja, da je iz poročila tov. Štefeta povsem jasno in točno razvidno, da je oblastni odbor zastopal v Beogradu edino pravilno stališče in štiti pravice organiziranega članstva. Zaradi tega je naša moralna dolžnost, da izrečemo oblastnemu odboru za njegov možati nastop priznanje in zahvalo ter se z njegovim stališčem povsem solidaliziramo. Povdariti pa moramo tudi in ta povdarek bomo javili tudi središnjemu odboru v Beograd, da zahtevamo takojšnjo rešitev vprašanja pravil, ki morajo biti prilagodena načrtu pravil oblastnega odbora UVI v Ljubljani. Naša zahteva mora iti vedno za tem, da tvori članstvo organizacijo, in zato mora ravno članstvo imeti možnost, da svoje mišljenje in svoje pravice zastopa na vseh forumih. To pa je mogoče le s proporcionalnim zastopstvom. Zahtevamo pravila, ki bodo predvidevala udruženje, sloneče na principih sodobnosti, praktičnosti in demokracije.

Tov. Bokalič iz Kamnika povdari, da nam je vsem jasno, da je edino stališče oblastnega odbora pravilno. Ako hočemo imeti pravilno pojmovanje organizacije, moramo primerjati sedanjo namero središnega odbora z ustrojem naše organizacije ob njeni ustanovitvi, ko smo imeli tudi organizacijo razdeljeno po pokrajinskih upravah. Na podlagi osnutka pravil, ki ga je izdelal središnji odbor, bi prešli tudi v našem udruženju zato v popolni centralizem. Ako se v državi postavlja zahteva po čim širših samoupravah, tedaj smo upravičeni tudi mi in je edino pravilno, da postavimo zahtevo po čim večji samoupravi v posameznih organizacijskih instancah.

Tov. Zdravko Rus povdari, da je na žalost nastala sedanja borba predvsem zaradi denarnega vprašanja. Ko spoznamo, da se naše gmočne pravice tako zelo kršijo, kot se je to zgodilo sedaj, moramo zahtevati, da se nam te pravice zasigurajo. Sam je bil v Beogradu, ko se je razpravljalo o podporah, ki jih daje ministru središnjemu odboru, da jih razdeli posameznim oblastnim odborom.

Kljub sklepu, da se bo podpora za božič razdelila po številu članstva, se sklep ni upošteval. Ne smemo več dopuščati, da bi dobival O. O. v Ljubljani z 8000 člani 20.000 din, O. O. s 45 člani 10.000 dinarjev, O. O. z 1200 člani pa 18.000 dinarjev božične in velikonočne podpore itd.

Sklep zadnje seje plenuma, ki je bil soglasno sprejet, da se razdeli podpora proporcionalno po številu članstva, se ni izvršil. Zato smo dolžni poseči vmes in zaklicati: »Nehajte s takim postopanjem!« Predlaga tudi sledeči predlog:

Razdelitev lanske božične podpore naj se revidira in na novo razdeli v smislu soglasno sprejetega sklepa plenarne seje. **Predlog je bil soglasno sprejet.** Nadalje predlaga, naj zbor sprejme in odpošlje posebno protestno brzojavko ministru za socialno politiko in središnjemu odboru v Beogradu.

Brzojavka, ki je bila soglasno sprejeta, se glasi:

Ministru za soc. politiko in narodno zdravje gospodu Miloje Rajakoviću:

Središnji odbor Udruženja Ratnih Invalida — Beograd.

Vojni invalidi, člani enajstih krajevnih organizacij Bled, Jesenice, Radovljica, Tržič, Kranj, Moravče, Kamnik, Škofja Loka, Selca, Ljubljana, Žiri, zbrani danes na velikem zborovanju v Kranju, smo po temeljiti nepristranski proučitvi načrta novih pravil udruženja, predloženega po Središnjem odboru gospodu ministru, sklenili:

1. odobravamo načrt novih pravil Obl. odbora Ljubljana in njegovo stališče na zadnji seji širšega središnega odbora.

2. protestiramo proti krivičnemu načrtu pravil središnega odbora;

3. zahtevamo takojšnjo rešitev vprašanja pravil inštančnim putem na principu demokracije, pravičnega proporcionalnega zastopstva v vseh forumih, pravično finansiranje udruženja z jasnimi določbami.

Za zbor:

predsednik Zdravko Rus, l. r.
Krajevni odbor Bled.

Prav tako je bila soglasno sprejeta sledeča resolucija:

Invalidi vse Gorenjske, člani in zastopniki Krajevnih odborov Kranj, Jesenice, Bled, Radovljica, Tržič, Škofja Loka, Žiri, Selca, Kamnik, Moravče in Ljubljana, zbrani na velikem invalidnem zborovanju v Kranju dne 12. februarja 1939, smo se po poročilu delegatov Oblastnega odbora in v zvezi s poročilom prve številke »Vojnega Invalida« od 10. I. 1939, kakor tudi iz obvestila Oblastnega odbora Udruženja vojnih invalidov v Ljubljani št. 347-39 od 27. jan. 1939, prepričali, da se vprašanje novih pravil zavlačuje in tudi, da je načrt novih pravil sestavljen v nasprotju z interesi udruženja vojnih invalidov. Zaradi tega sprejemamo sledečo

resolucijo:

1. Popolnoma odobravamo stališče in postopek delegatov Oblastnega odbora U. V. I. Ljubljana na plenarni seji 21. in 22. decembra 1938 v Beogradu.

2. Zahtevamo, da se čim prej reši vprašanje novih pravil, ki morajo biti prilagodena načrtu pravil Oblastnega odbora U. V. I. v Ljubljani. To naj se izvrši s takojšnjim sklicanjem ponovne plenarne seje, ki naj brez zavlačevanja sprejme nova pravila, ker sicer ne moremo prevzeti odgovornosti za pravočasno in pravilno preosnovo udruženja.

3. Nova pravila morajo biti preosnovana na principu pravičnega zastopstva članstva v vseh forumih udruženja, pravične razdelitve članarine in pravične razdelitve subvencij za vzdrževanje organizacij.

4. Pravila morajo biti sestavljena tako, da bo uprava udruženja slonela na principih sodobnosti, praktičnosti in demokracije.

Na željo prisotnih delegatov je podal tov. Štefe tudi obširnejši pregled najvažnejših določil nove invalidske uredbe in pojasnil postopek pri sprejemanju novih priglasev.

K besedi so se oglasili razni člani in delegati zahtevajoč pojasnila v posameznih konkretnih primerih. Na vsa vprašanja je odgovarjal tov. Štefe, na kar je po končani razpravi tov. Rus zaključil zborovanje.

